

खरीप हंगाम सन २०२० करीता युरिया खताचा संरक्षित
साठा (Buffer Stock) करुन ठेवणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : युसंसा २०२०/प्र.क्र. ६९/१७-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई ४०००३२.
दिनांक :- २२/०५/२०२०.

वाचा:-

१. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. कृआ/ खते/ गुनि ३-४/ बफर स्टॉक/ ११९६३/ २०१९,
दि. ०८/०४/२०२०.

प्रस्तावना:

राज्यामध्ये खरीप हंगामात जून, जुलै व ऑगस्ट या कालावधीमध्ये शेतकऱ्यांकडून खताची मागणी, खरेदी व प्रत्यक्ष वापर मोठ्या प्रमाणावर होत असतो. या कालावधीमध्ये निरनिराळ्या कारणांमुळे म्हणजेच, मुळातच आवंटन कमी असणे, पाऊस किंवा अतिवृष्टीमुळे रेल्वे वाहतुकीमध्ये अडथळा येणे, रेल्वे रक वेळेवर उपलब्ध न होणे, खत उत्पादन कारखाने कार्यान्वित नसणे इत्यादीमुळे खताच्या वाहतुकीवर विपरीत परिणाम होतो. यामुळे मागणीप्रमाणे खतांचा पुरवठा होण्यासाठी खरीप हंगाम २०२० करीता युरिया खताचा संरक्षित साठा करुन ठेवणे आवश्यक आहे.

सद्यःस्थितीत कोरोना विषाणूच्या संसर्गामुळे घेण्यात आलेल्या लॉकडाऊनच्या परिस्थितीत मजुरांच्या उपलब्धतेअभावी खताच्या पुरवठ्यावर परिणाम होण्याची शक्यता विचारात घेता शेतकऱ्यांच्या मागणीप्रमाणे युरिया खताची उपलब्धता होण्यासाठी युरिया खताचा संरक्षित साठा करुन ठेवणे आवश्यक आहे. सदर खतांचा संरक्षित साठा केल्यास शेतकऱ्यांच्या मागणीप्रमाणे त्यांना खतांची उपलब्धता करुन देता येईल. खरीप हंगामातील पेरणीच्या वेळी व उभ्या पिकांना खताचा दुसरा हप्ता देणे यामुळे युरिया खतांच्या मागणीमध्ये वाढ होत असते. दिनांक २१/०५/२०२० रोजी झालेल्या राज्यस्तरीय खरीप आढावा बैठकीमध्ये राज्यात ५०,००० मे.टन युरिया खताचा संरक्षित साठा (Buffer Stock) करण्याबाबत मान्यता देण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई यांनी युरिया खताचा संरक्षित साठा करण्यासाठी खालीलप्रमाणे अपेक्षित खर्च दिलेला आहे.

अ.क्र.	खर्चाचा प्रकार	दर रक्कम (रु.)	एकूण खर्च (प्र. मे.टन)
अ) १.	उतराई	४०	४०
२.	भराई	४०	४०
३.	गोदाम भाडे (५ महिन्यांकरीता)	६५	३२५
४.	दुय्यम वाहतुक	३००	३००

ब) १.	कर्जावरील बँकेचे व्याज ६ महिन्याकरीता	९%	२४८
२.	शासन हमी ६ महिन्यांकरीता	२%	५५
३.	विमा खर्च	गोदाम भाड्यात समाविष्ट	
	एकूण		१००८

यास्तव, वरील मागणीप्रमाणे युरिया खताची पुरेशी उपलब्धता होण्यासाठी युरिया खताचा संरक्षित साठा करून ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

खरीप हंगाम २०२० मध्ये राज्यातील शेतकऱ्यांना मागणीप्रमाणे व वेळेवर युरिया खतांचा पुरवठा करण्यासाठी ५०,००० मे. टन युरिया खताचा संरक्षित साठा (Buffer Stock) करण्याबाबत मान्यता देण्यात येत आहे. सदर प्रयोजनार्थ महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई या संस्थेची शासनाचे नोडल एजन्सी म्हणून नियुक्ती करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई यांनी संरक्षित करण्यात येणारा ५०,००० मे. टन युरिया खताची किंमत आगाऊ भरावी. या प्रयोजनासाठी महामंडळाने सादर केलेला खर्च हा अंदाजित असल्याने त्यांनी प्रस्तावित केलेला खर्च किंवा प्रत्यक्षात झालेला खर्च यापैकी जी कमी असेल ती रक्कम महामंडळास अदा करण्यात येईल. तसेच, संरक्षित केलेल्या युरिया खताची जशी विक्री होईल तसा खताचा साठा कमी होत जाणार आहे. त्यामुळे, व्याजाची गणना ही शिल्लक राहिलेल्या साठ्याच्या मुल्यावर दैनंदिन पध्दतीने करण्यात यावी. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळास येणाऱ्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करताना वरील बाबी तपासून आयुक्त (कृषि) यांनी महामंडळास रक्कम अदा करावी.

३. सदर बाबीकरीता होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा :-

मागणी क्रमांक : डी-३

१०५, खते व रासायनिक खते,

(००) (००) (३१) डीएपी व मिश्र रासायनिक खतांचा पुरवठा

करण्यासाठी येणारा खर्च भागविण्याकरिता अर्थसहाय्य (कार्यक्रम)

३३, अर्थसहाय्य (२४०१ ८२०८)

४. कृषि आयुक्तालय स्तरावर आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य-पुणे हे योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून तसेच, सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे हे आहरण व संवितरण अधिकारी राहतील. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रकियेचे/वित्तीय अधिका-यांच्या मर्यादेत / P.W.D / मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय /नियम/परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

५. सदर आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक १६२/ व्यय-२, दिनांक २२/०५/२०२० अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार व सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००५२२१७०५५७८२०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उमेश चांदिवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
४. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई
६. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/ नागपूर
७. कृषि संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
८. कृषि सहसंचालक (आस्थापना), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१०. सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी
११. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१२. वित्त विभाग (व्यय-१ व २, अर्थसंकल्प -१३), मंत्रालय, मुंबई
१३. उप संचालक (खते), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१४. प्रशासन अधिकारी, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. सर्व जिल्हा शासकीय खत नियंत्रण प्रयोगशाळा
१६. वित्त विभाग (वित्तीय सुधारणा), मंत्रालय, मुंबई
१७. कार्यासन (२-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. १७-अ कार्यासन, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई (निवडनस्ती)